

Dansk Afdeling
Gammel Torv 8
1457 København K
Tlf: 3345 6565
Fax: 3345 6566
www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

Medlemmer og stedfortrædere af
Folketingets Europaudvalg

Den 19. januar
2010

Forud for London-konferencen om Afghanistan den 28. januar retter jeg hermed opmærksomheden på den forværrede sikkerhed og de mange menneskerettighedskrænkelser i Afghanistan og give vores anbefalinger til at rette op på dette. Selv otte år efter, at det internationale samfund hjalp præsident Hamid Karzai til magten, oplever afghanerne manglende retssikkerhed og beskyttelse af deres menneskerettigheder samt usikkerhed, korruption og dårlig regeringsførelse.

Beskyttelsen af afghanernes menneskerettigheder blev brugt som begrundelse for, at det internationale samfund gik ind i Afghanistan i oktober 2001 for at afsætte Taleban fra magten. I 2006 kom den såkaldte 'Afghanistan Compact', det internationale samfunds aftale med den afghanske regering, hvor målsætningerne er god regeringsførelse, retssikkerhed og respekt for menneskerettigheder; mål som også Danmark har forpligtiget sig til at støtte gennem sin indsats i Afghanistan. Amnesty opfordrer til, at der tages højde for disse forpligtelser, idet behovet for at forbedre menneskerettigheds-situationen nu er større end nogensinde.

Med udgangspunkt i tre overordnede emner, giver Amnesty sine forslag til konkrete foranstaltninger, som kan implementeres øjeblikkeligt med det formål at forbedre regeringsførelsen, opretholde retssikkerheden og respekten for menneskerettighederne og vil resultere i øget sikkerhed og stabilitet i Afghanistan. En implementering af Amnestys anbefalinger vil ikke alene kunne forbedre menneskerettighedssituationen i Afghanistan, men også udsende det signal, at den afghanske regering og det internationale samfund prioriterer det afghanske folk.

Jeg håber, at du vil tage højde for vores anbefalinger, som er beskrevet på de følgende tre sider, og vi står gerne til rådighed med yderligere informationer.

Med venlig hilsen,

Lars Normann Jørgensen
Generalsekretær

1) En forbedring af de militære sikkerhedsstyrkers 'ansvarlighed', hvilket både angår de afghanske og internationale sikkerhedsstyrker

Set i lyset af, at USA har tilkendegivet et ønske om indsættelsen af 30.000 ekstra tropper i Afghanistan, opfordrer Amnesty International de internationale militære sikkerhedsstyrker til større ansvarlighed overfor krænkelser af den internationale humanitære folkeret og i forhold til at finde retsmidler for militæraktionernes civile ofre. Dette vil kunne sikre, at tilstedeværelsen af flere internationale tropper ikke medfører yderligere skade på den afghanske civilbefolkning.

Eftersom der i Afghanistan befinder sig militære sikkerhedsstyrker fra mere end 40 lande, og militære operationer udføres af medlemmer af både civile efterretningstjenester, private virksomheder og lokale militser, opfordrer Amnesty til en bedre koordinering af den internationale indsats i Afghanistan for at klarlægge og afstemme mandater og regler vedrørende sikkerhedsstyrkernes kommandoveje. De internationale styrker bør vedtage fælles regler for deres engagement i Afghanistan og dermed sikre fuld overholdelse af den internationale humanitære folkeret og forbedre koordineringen med de afghanske nationale styrker for at sikre, at reglerne overholdes.

For yderligere at styrke aktørernes ansvarlighed, bør alle internationale og afghanske militære sikkerhedsstyrker udvikle og implementere en konsekvent, klar og troværdig mekanisme, der kan modtage klager og undersøge påstande om civile dødsopfre eller sårede som følge af militære kamphandlinger. Derudover bør der ske en retsforfølgelse af personer, der er mistænkt for at have begået krænkelser af den internationale humanitære folkeret, og de nye muligheder bør kommunikeres ud til den afghanske befolkning.

Amnesty International har hilst oprettelsen af NATO's såkaldte 'Civilian Casualties Tracking Cell', der skal undersøge klager om civile ofre velkommen. Dog finder vi det kritisabelt, at denne enhed fortsat er underbemandet og ikke har de fornødne ressourcer til at kunne udføre dens endda meget begrænsede mandat. Ydermere er der ikke nogen formel mekanisme, der kan efterforske hændelser begået af efterretningstjenesten og private virksomheder. De internationale militære styrker bør etablere en komité, der efterforsker påstande om civile sårede og drab begået af personale fra de statslige aktører, der er engagerede i militære operationer i Afghanistan.

2) Forbedre behandlingen af de fanger, der er under de internationale og afghanske myndigheders varetægt

Det øgede omfang af kamphandlinger i Afghanistan vil sandsynligvis medføre, at flere frihedsberøves af de internationale styrker og afghanske myndigheder. Medmindre der sker en øjeblikkelig forbedring af de procedurer, der omfatter tilbageholdelsen, frihedsberøvelsen og retsprocedurerne, er det sandsynligt, at vi vil se en eskalering af krænkelser af de frihedsberøvedes menneskerettigheder. Amnesty har en række

anbefalinger, der stiler mod at forbedre respekten for retssikkerheden og sikre, at frihedsberøvede, som er under mistanke for at være oprørere fra slagmarken eller involveret i terror-handlinger, får respekteret deres menneskerettigheder:

- Den amerikanske regering bør øjeblikkeligt give alle frihedsberøvede i den amerikanske base i Bagram (herunder det nyåbnede anlæg nær flyvevåbenbasen i Bagram) adgang til juridisk rådgivning, pårørende, læger og konsulater og give alle frihedsberøvede fra Bagram adgang til de amerikanske domstole så de kan få afprøvet frihedsberøvelsens lovlighed. På nuværende tidspunkt vedbliver de amerikanske styrker med at frihedsberøve omkring 700 afghanere uden nogen klar juridisk bemyndigelse og uden adgang til passende juridiske processer.
- De internationale styrker skal fastholde deres ansvarlighed over de personer, som de tilbageholder og ikke overføre dem til de afghanske myndigheders egen kontrol, førend der ikke længere er risiko for tortur og anden mishandling, især i forhold til NDS (National Directorate of Security). I en dansk kontekst ønsker Amnesty at få belyst, hvorledes den danske regering konkret følger op på de fanger, der udleveres til de britiske styrker og senere overdrages til de afghanske myndigheder.
- Den afghanske regering bør forbyde at NDS frihedsberøver fanger og tillade uafhængig overvågning af alle frihedsberøvede for at belyse om deres menneskerettigheder respekteres. Herunder bør den uafhængige afghanske menneskerettighedskommission have adgang til alle steder hvor de frihedsberøvede sidder og til alle frihedsberøvede.
- Den afghanske regering og det internationale samfund skal finde mekanismer, der sikrer en retfærdig rettergang for alle de frihedsberøvede, herunder muligheden for 'blandede tribunaler' for at retsforfølge de, der bliver pågrebet i oprørsbekæmpelses-operationer af de afghanske eller internationale styrker.

3) Undersøge det kommende valgs kandidater for at højne regeringens legitimitet

Tidligere kontroverser under præsidentvalget i august 2009 og den højere risiko for vold og politisk chikane under et parlamentsvalg generelt, markerer behovet for en bedre forberedelse af det kommende parlamentsvalg i 2010. Derfor må det afghanske samfund og de internationalt allierede styrke deres arbejde med at yde sikkerhed for valgkandidater, politiske aktører, journalister og aktivister, både før, under og efter valget.

En grundig undersøgelse af alle valgdeltagere bør gennemføres for at udelukke de, der har været involverede i menneskerettighedskrænkelser, især ledere med tilknytning til bevæbnede grupper, militser og narkohandlere. Under det seneste valg tilegnede adskillige af sådanne personer sig ulovligt valgembede, hvilket svækkede afghanernes tillid til deres regering og internationale tilhængere.

Siden indsættelsen af den Afghanske National Forsamling i 2004, har det afghanske parlaments klagekommission modtaget tusindvis af klager. Dette til trods er kun ét parlamentsmedlem blevet suspenderet. Samtidig er Malalai Joyas stilling blevet suspenderet i parlamentet, idet hun udtrykte bekymring over, at nogle af parlamentsmedlemmerne var anklaget for at stå bag krigsforbrydelser og menneskerettighedskrænkelser.

Det seneste præsidentvalg blev spoleret af kandidaters manglende respekt for menneskerettighederne, samt af Talebans angreb på civile. Præsident Karzai anklages for ikke at have gjort nok for at tage afstand til disse handlinger, samt for at hans nye ministerium indbefatter adskillige fremtrædende embedsmænd, som hævdes at stå bag menneskerettighedskrænkelser, korruption og kriminalitet og som beskyttes af en åbenlys straffrihed.

Øvrige hensyn

Derudover har Amnesty en række anbefalinger til hvorledes ytringsfriheden bedre kan beskyttes, eksempelvis ved at det internationale samfund opfordrer de afghanske myndigheder til effektivt at undersøge og retsforfølge de ansvarlige, der står bag overfald på journalister, menneskerettighedsforkæmpere og andre, der gør krav på deres ytringsfrihed.

Vi bifalder, at Danmark er den anden største bidragyder af genopbygningsbistand per capita til Afghanistan, og håber at der også gives økonomisk støtte til at afhjælpe situationen for de omkring 235.000 internt fordrevne i Afghanistan.

Amnesty har løbende udgivet en række pressemeddelelser om Afghanistan, og vi vil gerne være behjælpelig med yderligere dokumentation eller information om menneskerettighedssituationen i Afghanistan, såfremt dette har interesse.